

**Депутат В.В., Іванова О.В.,
Корнієнко Т.О., Смульсон М.Л.**
(Інститут психології імені Г.С.Костюка
НАПН України)

КОНТЕНТ І ДРАМАТУРГІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ ПРО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ

Якщо в будь-якій групі дорослих людей (незалежно від віку, статі, роду занять, сімейного стану, стану здоров'я тощо) попросити підняти руку тих, хто ніколи у житті не був у конфлікті, ваше прохання, швидше за все, зустрінуть дружнім сміхом - у тій або іншій конфліктній ситуації, як правило, побували всі. Тому розмова про природу конфлікту, моделі поведінки різних людей в конфлікті, способи їх конструктивного вирішення завжди викликає, як правило, жвавий інтерес.

У той же час більшість вважає, що конфлікт, особливо службовий, професійний - це велике зло, з яким треба боротися, уникати конфліктів, гасячи їх у корені, навіть не намагаючись розібратися в їх причинах та наслідках.

Сучасна психологія спростовує таку точку зору. Вона вважає, що руйнівним є не сам конфлікт (природний стан у взаємодії людей і груп, оскільки всі вони різні, мають різні цінності, мотиви, спрямованість, характер і т.д.), а деструктивна, неетична поведінка у конфлікті, невміння мирно залагоджувати проблеми, співпрацювати, розуміти один одного, визнавати можливість і правомірність наявності різних точок зору на одну й ту ситуацію. Навпаки, усвідомлений аналіз конфліктів та власних стратегій їх вирішення, а також стратегій опонента, пошук конструктивних шляхів виходу з конфлікту може сприяти самопізнанню і пізнанню навколишнього світу, особистісному та професійному розвитку і навіть поліпшенню міжособистісних і міжгрупових відносин сторін, що конфліктують.

У професійному середовищі вчителів тема вирішення конфліктів є особливо важливою. Складнощі спілкування у колективі, з батьками та учнями часто призводять до професійних деформацій або навіть вигорання. На цьому фоні у вчителів не завжди вистачає ресурсів для пошуку конструктивних методів вирішення конфліктних ситуацій. Це інколи призводить або до замовчування конфліктів, або до їх вирішення директором, вищими інстанціями тощо.

Відповідно до сказаного вище, контент дистанційного розвивально-навчального курсу «Конфлікт? Ласкаво просимо! (Суб'єктність у вирішенні конфліктів)», який розробляється у лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, спрямований на оволодіння дорослими людьми конструктивними стратегіями вирішення різноманітних конфліктів і відповідний саморозвиток. Основні завдання курсу:

1. Усвідомити, що конфлікт є природною складовою процесу будь-якої

спільної діяльності, зрозуміти психологічні причини і джерела виникнення конфліктів (ціннісні, інтелектуальні, емоційні тощо).

2. Виявити власні переважні стратегії поведінки в конфлікті.

3. Навчитись усвідомлювати та ідентифікувати власні стратегії і стратегії опонента.

4. Засвоїти конструктивні стратегії вирішення конфлікту і механізми їх застосування; опанувати ефективними стратегіями співробітництва у конфлікті за принципом взаємного виграшу.

5. Навчитись працювати з емоціями в конфлікті, їх регуляцією і відображенням.

На даному етапі проводиться експериментально-дослідницька робота з групою вчителів у середній школі, у живому форматі, результати якої будуть використані при створенні дистанційного курсу.

Нами задуманий незвичний, як для дистанційних курсів, формат. Ідея полягає в тому, щоб представити курс у вигляді п'єси, в якій головний герой - Конфлікт. З прологом, зав'язкою, кульмінацією, розв'язкою та епілогом.

Ми проведемо "курсантів" крізь історію виникнення науки про конфлікт - конфліктології, поговоримо про дослідників конфліктів, з'ясуємо основні поняття і психологічні аспекти, стратегії поведінки у конфліктах, обговоримо проблему керування емоціями, проведемо деякі вимірювання за допомогою тестів, відстежимо зміни.

У кожній з частин буде звернення до курсантів у легкій, доступній для сприйняття формі образів: картинок, малюнків, відео-фрагментів, сюжетів та історій зі знайомими всім з дитинства героями книжок та фільмів.

І головне. Основною метою курсу ми ставимо формування у тих, хто відважно пройде через всі його епізоди, не просто спокійного ставлення до конфліктів, а жвавого і цілком усвідомленого інтересу до конфліктів у своєму житті, їх конструктивного вирішення з ефектом розвитку суб'єктності.

Для того, щоб зацікавити публіку (адже йдеться про п'єсу:), дозвольте ознайомити читача з невеличким фрагментом курсу.

- *Фабула (Про що це все)*

О, той, хто шукає знань, вітаємо тебе!

Тобі пропонується пройти курс, створений в традиціях драматургії.

Ми розгорнемо перед тобою інтригуючу історію одного відомого тобі героя, ім'я якого – КОНФЛІКТ, з усіма його таємницями, недоліками, прихованими достоїнствами та цілями.

Сподіваємося, що після багатьох несподіваних пригод, які чекають на нашого героя, переживши катарсис, ти поглянеш на нього з нової точки зору, з більшим розумінням.

Тож почнемо.....

Запуск дистанційного курсу «Конфлікт? Ласкаво просимо! (Суб'єктність у вирішенні конфліктів)» у вільному доступі (як і всі інші курси лабораторії – див. <http://moodle.newlearning.org.ua/>) планується восени 2017 року.